

Zagreb, 28. prosinca 2017.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku za prvo tromjesečje 2019. godine

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.), kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0%, primjenjivati i u prvom tromjesečju 2019. godine.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala omogućena je upotreba instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe za ograničavanjem prekomjernoga kreditnog rasta, a riječ je o varijabilnom zahtjevu za kapital koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (tj. omjeru kredita odobrenih stanovništvu i nefinancijskim poduzećima i bruto domaćeg proizvoda)¹. Navedenom Odlukom određena je stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju nove analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da se zadržava ista visina stope od 0%, koja će se primjenjivati u prvom tromjesečju 2019., odnosno od 1. siječnja 2019. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se i relevantne informacije.

Rast gospodarske aktivnosti u Hrvatskoj u trećem se tromjesečju 2017. ubrzao zahvaljujući povećanju ukupnog izvoza i osobne potrošnje, pa je godišnja stopa rasta realnog BDP-a na kraju rujna ove godine porasla na 3,3%. Pozitivan doprinos gospodarskom rastu dale su sve sastavnice domaće potražnje, a nastavila su se i povoljna kretanja na tržištu rada, uz malo slabiji intenzitet nego u prethodnom tromjesečju. Uz rast realnog BDP-a blago su rasli ukupni plasmani kreditnih institucija domaćim sektorima na osnovi transakcija (osim središnje države, gdje je zabilježena stagnacija), pri čemu je godišnja stopa tog rasta na kraju rujna ove godine iznosila 1,9 %. Pritom je u sektoru nefinancijskih poduzeća najveći doprinos rastu kredita (mjereno transakcijama) došao od kredita za investicije, kredita za obrtna sredstva te sindiciranih kredita, dok su u sektoru stanovništva, također mjereno transakcijama, najviše rasli gotovinski nenamjenski krediti. Stambeni krediti nisu zabilježili na godišnjoj razini nominalan rast, kao ni znatniji rast mjeren transakcijama. S druge strane, nastavljen je trend stagnacije nominalnih plasmana nefinancijskim

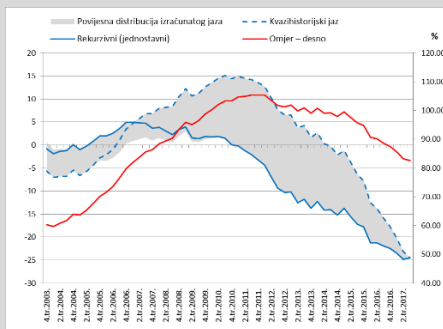
¹ Detaljnija metodološka objašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost, br. 13, srpanj 2014.

poduzećima i stanovništvu, djelomice i zbog nastavka prodaje neprihodonosnih plasmana banaka te otpisa kredita.

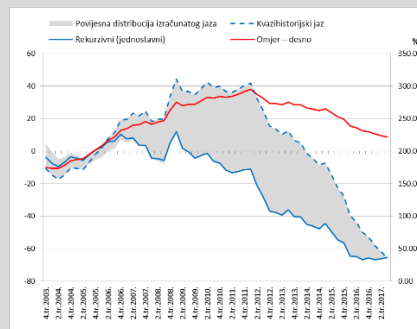
Rast bruto domaćeg proizvoda uz trend smanjivanja nominalnog duga nefinancijskih poduzeća i stanovništva rezultirali su nastavkom smanjivanja standardiziranog omjera kredita i BDP-a, koji je na kraju trećeg tromjesečja 2017. godine pao na 82,6%, dok je jaz zaduženosti izračunat na temelju standardiziranog omjera i nadalje ostao negativan (-24,5%). Iako se već neko vrijeme nazire blagi oporavak kreditne aktivnosti, trenutno ne postoji ciklički pritisak koji bi zahtijevao korektivne akcije HNB-a te referentni pokazatelj potrebne visine zaštitnoga protucikličkog sloja procijenjen za prvo tromjesečje 2019. godine i nadalje ostaje 0%. To potvrđuju i specifični pokazatelji relativne zaduženosti zasnovani na užoj definiciji kredita, koja obuhvaća samo potraživanja domaćih kreditnih institucija, stavljenih u odnos prema tromjesečnom, sezonski prilagođenom BDP-u (slike 1. i 2.).

Slika 1. Pokazatelji relativne zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)^a

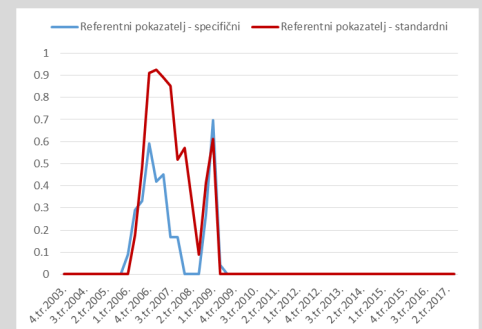
1.a Standardizirani pokazatelj

1.b Specifični pokazatelj

Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja

^a Izračuni svih relevantnih omjera i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvizihistorijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekurzivni jaz na desnostranom pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnog (rekurzivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a

HNB će u skladu s donesenom makrobonitetnom politikom nastaviti redovito pratiti razvoj mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba nefinancijskog sektora te na tromjesečnoj osnovi objavljivati stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, kao i sve referentne pokazatelje potrebne za njegov izračun. Pritom će se središnja banka oslanjati i na sve druge važne informacije i indikatore koji bi mogli upućivati na rizike prekomjernoga kreditiranja, kao što su kretanje cijena na tržištima robe i usluga, kretanje cijena nekretnina, manjak na tekućem računu platne bilance, dinamiku kreditnih plasmana i monetarnih agregata te svega ostalog što je dostupno na mrežnim stranicama: <http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/bilten>.